

بِسْمِ تَعَالَى

مدیریت مشارکت تشکل های مردم نهاد

معاونت حقوقی و امور مجلس

اداره کل سازمان های مردم نهاد و خیرین سلامت

**هرگاه ایمان، توان و انگیزه مردمی به میدان عمل بیاید کارها برکت
مضاعف پیدا می کند و مشکلات حل می شود.**

مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

رتبه بندی و ارزیابی

- ▶ با عنایت به نامه شماره ۱۱۶۶۱ مورخ ۱۴۰۰/۰۱/۲۹ معاون وقت مشارکت های اجتماعی مبنی بر اینکه نظارت تخصصی بر عملکرد و فعالیت سازمان های مردم نهاد در صلاحیت دستگاه های تخصصی می باشد و نظربه لزوم بررسی فعالیت ها و پایش عملکرد تشکل های حوزه سلامت و انعکاس نتایج به دست آمده به آن مرجع محترم به تفکیک هر تشکل جهت تصمیم گیری در تمديد پروانه فعالیت و سطح بندی گستره و سطح فعالیت آنها، «دستورالعمل رتبه بندی و ارزیابی تشکل های مردم نهاد سلامت» طی نامه شماره ۱۱۴/۲۵۸/د مورخ ۱۴۰۰/۰۵/۰۶ با هماهنگی و مشارکت مراجع صدور مجوز فعالیت تشکل های مردم نهاد تدوین و به دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی کشور ابلاغ گردید. همچنین نسخه ویرایش شده این دستورالعمل طی نامه شماره ۱۱۴/۱۴۹/د مورخ ۱۴۰۱/۰۴/۲۶ به دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی کشور ابلاغ گردید.
- ▶ در همین راستا به منظور همکاری مدیران کل اجتماعی و فرهنگی استانداریهای کل کشور در اجرای ماده ۵ دستورالعمل مذکور ابلاغیه ای با شماره ۹۲۹۵۶ مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۰ ارسال گردید.

شورای توسعه و حمایت از تشکل ها

- ▶ پیرو ابلاغیه شماره ۱۷۲۲۲۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۰۲ معاون محترم وقت مشارکت های اجتماعی به مدیران کل محترم اجتماعی و فرهنگی استانداری های سراسر کشور با موضوع حضور نماینده حوزه های متناظر اداره کل سازمان های مردم نهاد و خیرین دانشگاه / دانشکده های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور در شورای استانی توسعه و حمایت از تشکل ها و نظر به لزوم نظارت بر فرآیندهای تأسیس و فعالیت تشکل های مردم نهاد حوزه سلامت، سیاستگزاری در راستای نهادینه کردن مشارکت اجتماعی مردم از طریق تشکل ها، اعلام نظر در مورد تخلف ها و گزارش های رسیده و رسیدگی به اعتراضات، و نیز ایجاد شفافیت و پاسخگویی مناسب سازمان های مردم نهاد به وزارت های مردم نهاد (تصویب نامه شماره بهداشت به عنوان متولی اصلی تأمین و حفظ سلامت مردم کشور، به استناد مواد ۷ و ۹ آیین نامه تشکل های مردم نهاد) مورخ ۱۳۹۵/۶/۶ هیئت وزیران) در کنار سایر مراجع و دستگاه های اجرایی مندرج در آیین نامه مورد اشاره یک نماینده از حوزه سازمان های مردم نهاد و خیرین سلامت دانشگاه / دانشکده های علوم پزشکی کشور در شورای استانی توسعه و حمایت از تشکل ها حضور پیدا خواهد نمود.

شورای توسعه و حمایت از تشکل ها

- ▶ پیرو ابلاغیه مجموعه مصوبات شورای ملی توسعه و حمایت از تشکل ها با شماره ۲۱۵۱۴۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۲۷ و عطف به نامه شماره ۱۵۴۰۷۸ مورخ ۱۴۰۰/۰۹/۲۱ سرپرست محترم معاونت مشارکت های اجتماعی به مدیران کل دفتر امور اجتماعی و فرهنگی استانداری های سراسر کشور مبنی بر اصلاح اشکال نگارشی در جزء یک بند ۶ مصوبات مورد اشاره، از آنجا که وزارت بهداشت به عنوان متولی امر سلامت و تنها دستگاه تخصصی در این حوزه می باشد، مقتضی است بر اساس ابلاغیه های مورد اشاره، برای تاسیس و فعالیت تشکل های خیریه در تمام سطوح ملی، استانی، شهرستانی و منطقه ای، تایید صلاحیت برای موسسین و هیئت امنا و هیئت مدیره و بازرسین علاوه بر مراجع نظارتی ناجا و واجا و سازمان اوقاف و امور خیریه از وزارت بهداشت و حوزه سازمان های مردم نهاد و خیرین سلامت در دانشگاه/دانشکده های علوم پزشکی تابعه به عنوان ناظر تخصصی تشکل های مردم نهاد حوزه سلامت اخذ گردد.

انجمن های حمایت از بیماران و بیمارستان ها

- ▶ در راستای حمایت از فعالین و خیرین حوزه سلامت و ضرورت جلب هدفمند مشارکت های مردمی در بیمارستان های دانشگاهی، پیرو ابلاغیه شماره ۲۰۹۸۲ مورخ ۱۳/۰۲/۱۴۰۰ به مدیران کل محترم اجتماعی و فرهنگی استانداری های سراسر کشور نسبت به تسهیل و تسریع فرآیند صدور پروانه فعالیت موسسات خیریه حامی بیمارستان های دولتی و انجمن های حمایت از بیماران و بیمارستان های دولتی بر اساس اساسنامه تیب ابلاغی با شماره ۴۸۸۲۵ مورخ ۱۳۹۷/۰۳/۲۳ ابلاغ مجدد صورت گیرد.

نظارت تخصصی بر تشکل های مردم نهاد

- ▶ با توجه به اینکه در سال جاری تشکل های مردم نهاد زیادی با محدوده فعالیت (ملی / فرا استانی / استانی / شهرستانی) با مجوز از آن مرجع در حوزه های تخصصی مرتبط با سلامت شامل: بهداشت، دارو، درمان، تجهیزات، مددجویی، آسیب های اجتماعی، اعتیاد، کودکان، زنان و... ایجاد شده است؛ به منظور لزوم به روز رسانی، تجمیع و تکمیل بانک اطلاعاتی تشکل های مردم نهاد و مؤسسات خیریه حوزه سلامت عطف به نامه شماره ۱۱۶۶۱ مورخ ۱۴۰۰/۰۱/۲۹ و همچنین در جهت نظارت بهینه بر فعالیت تمامی تشکل های سلامت محور به استناد ابلاغیه شماره ۹۲۹۵۶ مورخ ۱۴۰۰/۰۶/۲۰ آن معاونت به مدیران کل اجتماعی و فرهنگی استانداریهای سراسر کشور، آخرین بانک اطلاعات تشکل های مردم نهاد ثبت شده در حوزه سلامت، به این حوزه ارسال خواهد گردید.

نام و عنوان تشکل

- **انتخاب نام و عنوان پیشنهادی:** (وفق تبصره ماده (۱۶) و تبصره (۳) ماده (۲) آیین نامه تشکل های مردم نهاد)
- نام انتخابی باید حداقل شامل ۳ واژه فارسی که بیانگر ماهیت موضوع و فعالیت تشکل باشد بنابراین از بکار گیری واژه های بیگانه و لاتین ممنوع است.
 - در نامگذاری تشکل، عناوینی مانند ایران-ایرانیان-ملی-ائمه اطهار و شخصیت های مذهبی و عناوین جمعیت-بنیاد- حزب و سازمان که اختصاص به تشکیلات و ساختار دولتی و نهاد های حاکمیتی دارد نیز ممنوع می باشد.

نوع فعالیت تشکل

➤ نوع فعالیت :

- با توجه به اینکه سازمانهای مردم نهاد در زیر مجموعه " موسسات غیرتجاری " قرار می گیرند لذا تعیین نوع فعالیت تشکل ها را از موسسات تجاری، شرکت ها، احزاب و سازمانهای صنفی و تفکیک می نماید و لازم است در بدو تاسیس و هنگام ارائه اظهارنامه جهت ثبت شخصیت حقوقی، انجام پذیرفته و در آگهی تاسیس موسسه در روزنامه رسمی کشور صراحتا درج شود.

- بر اساس مفاد آیین نامه سازمان های مردم نهاد شاخص هایی از قبیل غیرانتفاعی، غیردولتی، غیرسیاسی، عام المنفعه و داوطلبانه نیز می بایست در تعیین نوع فعالیت تشکل ها درج شود.

- جهت بهره مندی تشکل ها از معافیت قانونی می بایست شاخص های مذکور و به ویژه شاخص غیرانتفاعی و عام المنفعه بودن در اساسنامه پیش بینی شود همچنین در طول فعالیت سازمان به ویژه در تامین منابع مالی و هزینه نمودن آن ها بر مبنای غیر تجاری و غیر انتفاعی اقدام شود.

موضوع، هدف و گروه هدف تشکل

➤ موضوع فعالیت: (وفق ماده (۱) و (۲) آیین نامه تشکل های مردم نهاد)

- موضوع فعالیت تشکل ها به هیچ عنوان نباید جهت گیری های سیاسی-انتفاعی- دولتی و با وظایف حاکمیتی تداخل داشته باشد و موضوعات اجتماعی در اولویت قرار دارند.
- ضمن داشتن ضرورت و کاربرد اجتماعی برای جامعه، علاوه بر ماهیت داوطلبانه، نگاهی جدید و نوآورانه داشته باشد.
- محدوده جغرافیایی فعالیت در سطح شهرستانی، استانی، نیز مشخص باشد.

➤ هدف اصلی:

- هدف اصلی فعالیت تشکل باید بیانگر خدمت مشخص به گروه هدف مشخص در محدوده جغرافیایی مشخص باشد.
- در انتخاب هدف اصلی از کلی گویی و تعدد اهداف پرهیز و بر یک موضوع و هدف اصلی تمرکز شود به قسمی که هدف واقع بینانه و قابل دستیابی در توان، تخصص و صلاحیت اعضای تشکیل دهنده تشکل باشد.

➤ گروه هدف:

- شامل مجموعه افرادیست که که، تشکل قصد ارائه خدمت یا خدمات مشخص به آن ها را در یک منطقه جغرافیایی مشخص دارد.
- گروه هدف بر اساس جنسیت، رده سنی-موقعیت اجتماعی-تحصیلات و... انتخاب می شوند. برای مثال زنان سرپرست خانوار، کودکان کار، جوانان، افراد کم برخوردار، معلمان و...

شیوه اجرایی هدف تشکل

➤ شیوه اجرایی هدف:

- شیوه اجرایی اهداف، مجموعه اقدام یا اقدامات کاربردی، عملیاتی و نوآورانه ای که جهت رسیدن به هدف اصلی مورد نظر اتخاذ می گردد.
- شیوه اجرایی اهداف بایستی متکی بر اجرای مشارکتی و داوطلبانه و بدون پراکندگی باشد.
- مدت فعالیت در اساسنامه مشخص می شود این مدت به صورت محدود و برای ۳ سال تعیین می شود.
- ضمن تاکید بر عضو پذیری، حداقل تعداد اعضا ۷ نفر با سوابق و رزومه تجربی و تخصصی متناسب با موضوع و هدف انتخابی است.
- نظر به اینکه هدف از تاسیس تشکل ها جلب مشارکت مردمی و مشارکت پذیری می باشد لذا تاسیس تشکل ها با ساختار هیات امنایی را باید به حداقل رساند تا هدف اصلی از ایجاد تشکل ها محقق شود لذا تشکل با ساختار هیات امنایی صرفاً در خیریه های خانوادگی که متکی به آورده آنان می باشد با تایید دبیرخانه مربوطه امکان پذیر خواهد بود.

گزارش حسابرسی تشکل

- ارائه گزارش حسابرس رسمی در خصوص عملکرد مالی و اجرایی سالیانه سازمانهای مردم نهاد حمایتی و موسسات خیریه و سایر موسسات با توجه به تکالیف مربوط به امور مالیاتی که بر عهده تشکل ها می باشد موضوعیت نداشته و صرفاً گزارش عملکرد مالی و اجرایی مستدل و مستند تشکل با بهرمندی از سیستم حسابداری دقیق و شفاف که مورد تایید هیات مدیره و بازرس تشکل باشد مورد پذیرش خواهد بود.

معافیت مالیاتی تشکل

۶- شرایط برخورداری تشکل از معافیت مالیاتی

- در ماده ۱۳۹ قانون مالیات های مستقیم، اختصاص معافیت مالیاتی به سازمان های مردم نهاد مستلزم برخورداری از ۵ شرط اصلی به شرح ذیل است

۱- شخصیت حقوقی تشکل به ثبت رسیده باشد.

۲- سازمان دارای مجوز (پروانه فعالیت) از مراجع قانونی ذی ربط باشد.

۳- ناظر مالی " سازمان امور مالیاتی کشور " بر درآمدها و نحوه هزینه نمودن منابع مالی سازمان، نظارت داشته باشد.

۴- در اساسنامه سازمان بر ماهیت غیرانتفاعی و پیگیری امور عام المنفعه تصریح شده باشد و کلیه فعالیت ها در چهارچوب موضوع فعالیت و اهداف مندرج در اساسنامه مصوب انجام شود همچنین در اساسنامه سازمان می بایست صراحتاً قید شود " کلیه اموال، دارایی ها، درآمدها و منابع مالی، صرف تحقق اهداف مندرج در اساسنامه خواهد شد و تقسیم دارایی ها و منافع حاصل از فعالیت سازمان بین اعضاء و مدیران و وابستگان آنها، قبل و بعد از انحلال ممنوع است در صورت انحلال سازمان کلیه دارائی های موسسه به سازمان بهزیستی کشور یا یکی از موسسات دولتی و یا موسسات خیریه و عام المنفعه دیگری، واگذار می شود"

۵- اظهارنامه مالیاتی سازمان در پایان هر سال مالی تکمیل و تسلیم حوزه مالیاتی ذی ربط شود.

تاسیس نمایندگی تشکل

- وفق ماده ۸ فصل سوم دستورالعمل مذکور، مرجع صدور مجوز تاسیس یا تمدید نمایندگی (دبیرخانه شورای توسعه و حمایت از تشکل های مستقر در استانداری یا فرمانداری ذیربط) موظف است پس از دریافت نامه موافقتنامه تاسیس یا تمدید مجوز فعالیت دفتر نمایندگی از طرف مرجع صدور پروانه فعالیت تشکل ظرف ۱۰ روز نسبت به انجام مکاتبات مربوط به اخذ استعلام صلاحیت مدیر دفتر نمایندگی از وزارت اطلاعات و قوه قضاییه و اخذ نظر تبصره: دبیر شورای توسعه می بایست مراتب موضوع تاسیس یا تمدید را پس از تکمیل پرونده طبق مقررات، به همراه مستندات استعلامی از مراجع مذکور و نتایج آن، در شورای توسعه ذیربط مطرح نماید و در صورت موافقت آن شورا نسبت به صدور یا تمدید مجوز تاسیس و فعالیت برای دفتر نمایندگی تشکل متقاضی برای مدت دو سال توسط استاندار در سطح استان و فرماندار در سطح شهرستان اقدام نماید.

اعضای هیئت مدیره تشکل

۹- عضویت کارکنان و مقامات دولتی در سازمانهای مردم نهاد

- اصل ۱۴۱ قانون اساسی درخصوص ممنوعیت از شغل دوم است که منظور از شغل به موجب تبصره ۲ این اصل عبارت است از وظایف مستمر مربوط به پست ثابت سازمانی یا شغل و یا پستی که به طور تمام وقت انجام می شود لذا عضویت مقامات با شخصیت حقیقی آنها و کارمندان در تشکل ها با توجه به اینکه حقوقی دریافت نمی نمایند بلامانع است مگر اینکه در اساسنامه تشکل این موضوع منع شده باشد.

- درخصوص مدیرعامل چنانچه به موجب مصوبه هیات مدیره و قرارداد منعقد شده از تشکل حقوق دریافت نماید و به طور تمام وقت با تشکل همکاری نماید و کارمند دولت هم باشد به کارگیری در سمت مدیرعامل منوط به اخذ موافقت از دستگاه محل اشتغال مدیرعامل خواهد بود.

- همچنین به موجب تبصره یک ماده ۱ آیین نامه سازمانهای مردم نهاد فعالیت مقامات و مسئولان و کارکنان دولتی و نهادهای حاکمیتی با استفاده از جایگاه حقوقی خود، به عنوان موسس یا عضو ممنوع می باشد.

تمدید پروانه فعالیت تشکل

تمدید پروانه فعالیت تشکل ها منوط به ارائه گزارش مستند مالی و اجرایی دوسالانه از سوی تشکل ها، ارسال گزارش توسط دبیرخانه مربوطه به مرجع تخصصی و اخذ نظر مراجع نظارتی می باشد و سپس صدور مجوز بدون اخذ نظر شورای مربوطه می باشد چنانچه در استعلامات انجام شده و گزارشهای انجمن مواردی باشد که نیازمند به بررسی در شورا و اتخاذ تصمیم پیرامون تمدید پروانه فعالیت انجمن باشد موضوع در شورای مربوطه تعیین تکلیف خواهد شد .

با تشکر از حسن توجه شما